

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Az óravázlatot készítő pedagógus:	Dr. Kodácsi László
Az óravázlat címe:	Ez a hajó már elment?
Az óravázlat összefoglalója (2-5 mondat):	Az óravázlat középiskolások számára készült, kiemelten az együttnevelésben tanuló sajátos nevelési igényű tanulók részére. Az óratervezet a Komplex Instrukciós Program (KIP) speciális kooperatív tanulási eljárás szemléletével készült. A tanulók csoportmunka keretében oldanak meg egy olyan hajózási feladatot, ahol kiszámolhatják, hogy mekkora hatalmas karbonlábnyomot hagynak az óceánjáró hajók maguk után, és milyen lehetőségek kínálóznak az óceánjáró hajók zöldítésére.
Ajánlott korosztály:	9-12. évfolyam
Időigény:	2 x 45 perc lehetőleg egyben
Terem	lehetőleg számítástechnikai (High-tech) teremben

Ez a hajó már elment?

Tevékenység	Időtartam	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
1. tanóra			
1.1. Ráhangolódás a témára			
A tanár a témára történő ráhangolódásként az alábbi kérdéseket teszi fel a tanulóknak: - Milyen szállítványozási módokat ismertek? - Milyen előnyei és hátrányai vannak a különféle szállítványozási módoknak? - Mit gondoltok, a felsoroltak közül melyik szállítványozási/fuvarozási módról lesz szó a mai órán?	5 perc	frontális osztálymunka	laptop, projektor <i>1. számú melléklet (kép)</i>
1.2. A világ nagy hajózási útvonalai			
- Figyeld meg a tengeri közlekedés valós idejű mozgását! Elemezzétek a térképet: melyek a legérintettebb tengerek a hajóforgalom szempontjából? - Milyen útvonalon a legmagasabb a mérgező és üvegházhatású gázok koncentrációja?	5 perc	képelemzés figyelemfelkeltés	laptop, projektor <i>2. számú melléklet (kép)</i>

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Mit nevezünk a globális gazdaság földrajzi Achilles-sarkainak?			Forrás: https://www.erdakesvilag.hu/valos-ideju-interaktiv-terkep-a-globalis-tengeri-hajo-es-teherforgalomrol/ 2. számú melléklet (kép) https://alternativenergia.hu/igy-szenyeznek-tele-a-hajok-a-tengereket/
1.3. Csoportfeladatok (párhuzamosan zajlik a 2 csoportban a csoportmunka)			
1. csoport hajózási feladata			
Olvassátok el a szöveget, majd a megadott szempontok alapján osszátok fel egymás között a szerepeket és a feladatokat a csoportban! Rajzoljátok meg a hajózási útvonalat a kiosztott laminált térképen!	10 perc	csoportmunka közös kooperatív munka (a felelősök egyenrangúak a csoportban)	3. számú melléklet
2. csoport hajózási feladata			
Olvassátok el a szöveget, majd a megadott szempontok alapján osszátok fel egymás között a szerepeket és a feladatokat a csoportban! Rajzoljátok meg a hajózási útvonalat a kiosztott laminált térképen!	10 perc	csoportmunka közös kooperatív munka (a felelősök egyenrangúak a csoportban)	3. számú melléklet
1.4. Csoportok beszámolója			
Minden csoport vezetője (hajóskapitány) bemutatja az elkészült produktumot, a megrajzolt útvonalat, megnevezve az érintett csomópontokat a kiosztott laminált „A földrészek és a világtenger” vaktérképen.	15 perc	frontális munka	4. számú melléklet (kép)

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

2. tanóra			
2.1 Az elkészült feladat ellenőrzése egy valós idejű hajókövető és tengeri elemzési weboldal a Marine Traffic segítségével.			
A tanulók a kiosztott tableten, tanári irányítással, a Marine Traffic interaktív térképi program segítségével megismerkednek az egyes ikonok jelentéseivel, majd összehasonlítják az általuk, illetve a program által javasolt útvonalat. Távolságmérést végeznek az indulási kikötő és az érkezési kikötő között.	15 perc	egyéni munka tanári kiegészítéssel	5. számú melléklet (képek) Forrás: https://www.marinetraffic.com/en/ais/home/centery:18.6/centery:51.9/zoom:4
2.2 Mit gondoltok, mennyi üzemanyagot fogyaszt egy tanker (teher szállító hajó) a megrajzolt útvonalon? És mennyit egy személygépkocsi? Példaszámítás bemutatása és a két adat összevetése.			
A tanulók a felvázolt képlet alapján kiszámolják az adatot. • Mit gondoltok milyen tényezőktől függhet az üzemanyag-fogyasztás és milyen üzemanyagra van szüksége egy tankernek? • Ki hallott már a „bunker olajról”? Mik lehetnek a fenntarthatósággal kapcsolatos kérdések? • Mik a legfőbb légszennyezést okozó káros anyagok?	15 perc	egyéni munka tanári magyarázat	https://www.jarmunaplo.hu/avilag-legnagyobb-dizelmotorja/ https://www.korkep.sk/cikkek/tudomany/2019/05/19/a-15-legnagyobb-teherhajok-sokkal-jobban-szennyezi-a-kornyezetet-mint-a-vilag-osszes-autoja/ 6-8. számú mellékletek (megoldás)
2.3. Mik a jövő kihívásai a tengeri közlekedés „zöldítésére”?			
A tanulók közül mindenki tetszőlegesen választ a képről egy lehetséges intézkedési területet és elemzi azt.	10 perc	egyéni munka tanári magyarázat	9. számú melléklet https://clearseas.org/air-pollution/
2.4. Értékelés			
Minden csoport értékeli saját munkáját. Hogyan tudták támogatni a tanulók az egyes szerepekben a csoportot?	5 perc	egyéni értékelés	

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Ez a hajó már elment?

1. számú melléklet

Nemzetközi szállítás folyamatai és típusai

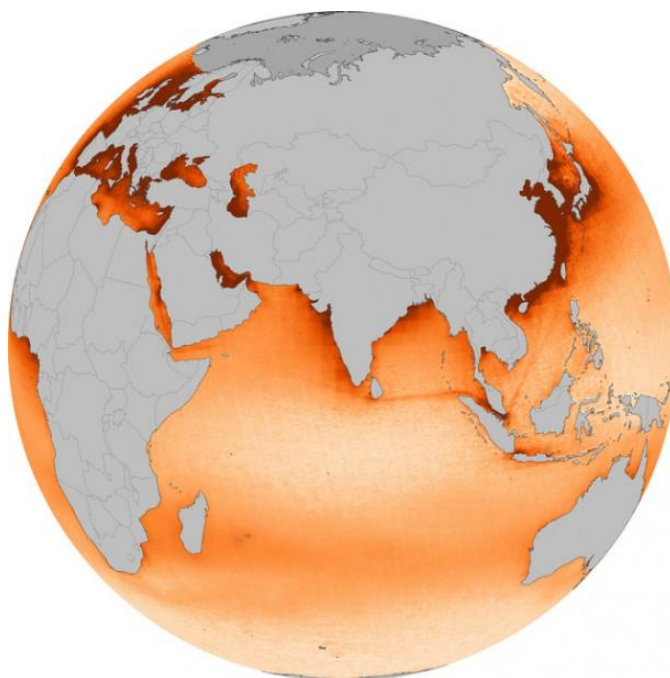

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

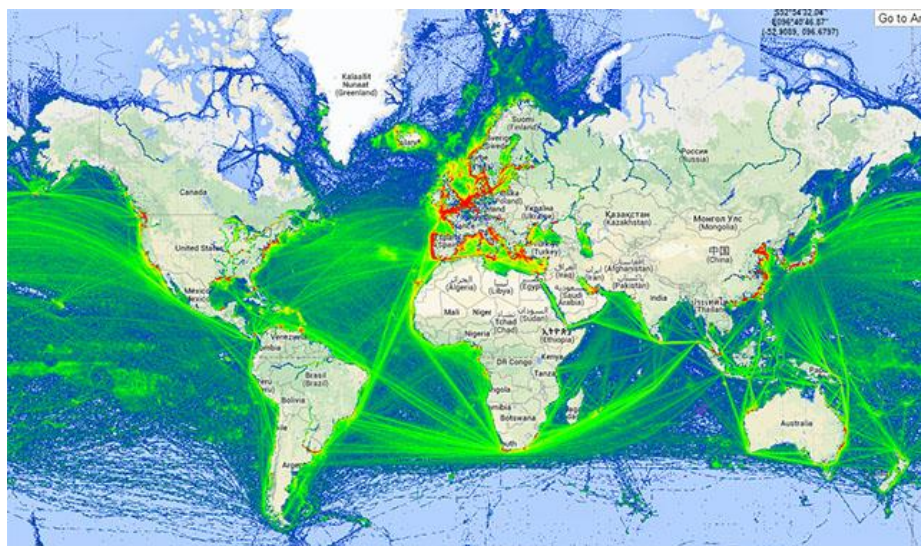
Ez a hajó már elment?

2. számú melléklet

A NASA Aura műholdjának felvétele 2005-2011 között:
így szennyezik tele a hajók a tengereket

Valós idejű interaktív térkép a globális tengeri hajó- és teherforgalomról

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Ez a hajó már elment?

3. számú melléklet

Hajózási feladat csoportmunkában

1. csoport feladata

A világ legnagyobb dízelmotorjával rendelkező Emma Maersk névre keresztelt konténerszállító hajó útnak indul a **sanghaji kikötőből a hamburgi kikötőbe**. Miután az árukkal megpakolt konténerek felkerültek a hajóra, kezdetét veszi egy több hétig tartó utazás.

Hogyan jut el, milyen útvonalon a konténerszállító hajó az indulási kikötőből az érkezési kikötőbe? A mellékelt térkép alapján rajzoljátok meg a hajó útvonalát, az érintett óceánok, tengerek, tengerszorosok, földszorosok megnevezésével.

Beosztások:

- 1 fő hajóskapitány
- 1 fő első és
- 1 fő másodtiszt
- 1 fő legénység

2. csoport feladata

A világ legnagyobb dízelmotorjával rendelkező Emma Maersk névre keresztelt konténerszállító hajó útnak indul a **bangkoki kikötőből a rotterdami kikötőbe**. Miután az árukkal megpakolt konténerek felkerültek a hajóra, kezdetét veszi egy több hétig tartó utazás.

Hogyan jut el, milyen útvonalon a konténerszállító hajó az indulási kikötőből az érkezési kikötőbe? A mellékelt térkép alapján rajzoljátok meg a hajó útvonalát, az érintett óceánok, tengerek, tengerszorosok, földszorosok megnevezésével.

Beosztások:

- 1 fő hajóskapitány
- 1 fő első és
- 1 fő másodtiszt
- 1 fő legénység

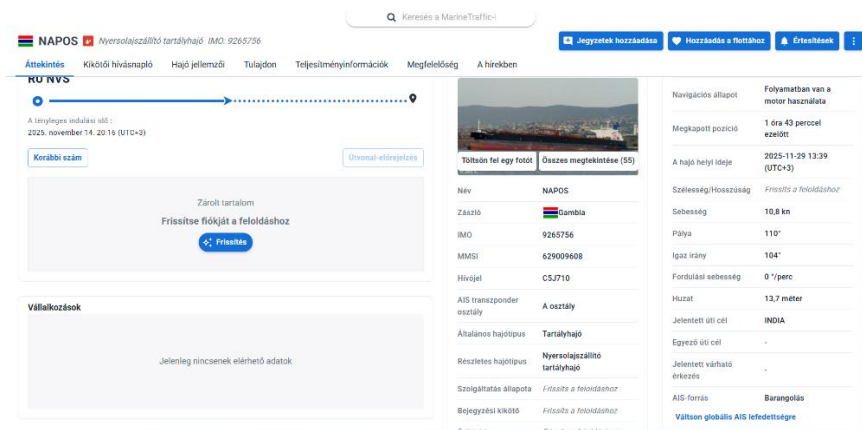
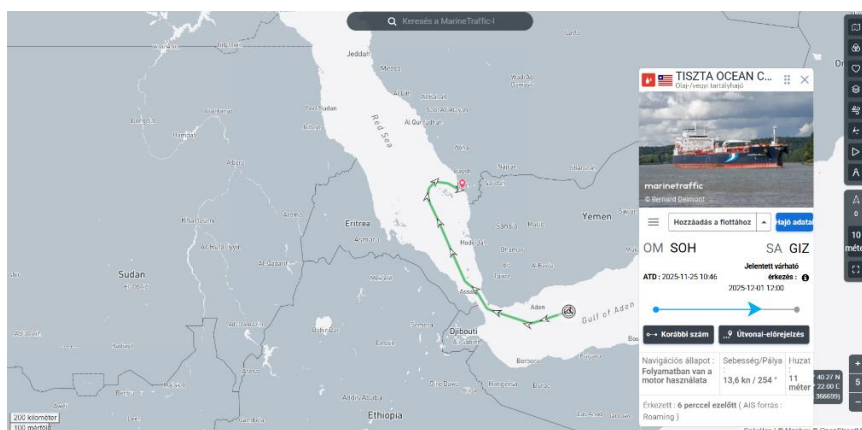
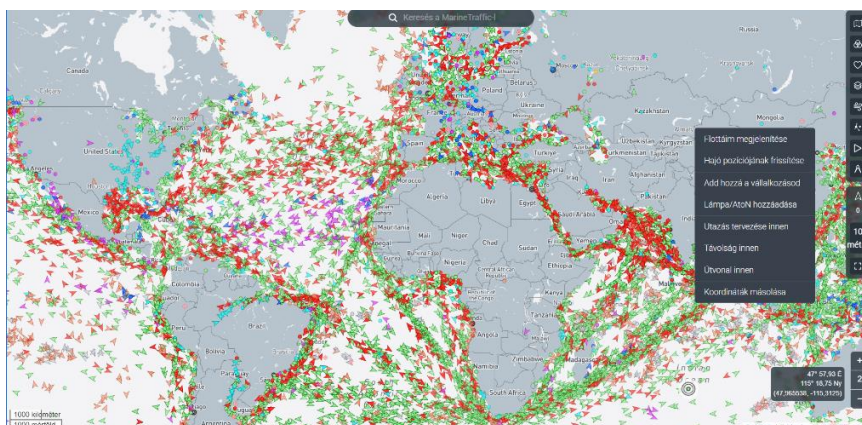

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Ez a hajó már elment?

5. számú melléklet

Marine Traffic mint tengeri hajóforgalomfigyelő és elemzésekkel foglalkozó szolgáltató bemutatása

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Ez a hajó már elment?

6. számú melléklet

MEGOLDÁS

1. csoport hajózási útvonala

Indulási kikötő: Sanghaj

Kelet-kínai-tenger

Dél-kínai-tenger

Malaka-szoros

Indiai-óceán

Vörös-tenger

Szuezi-csatorna

Földközi-tenger

Gibraltári-szoros

Atlanti-óceán

La Manche csatorna

Doveri-szoros

Északi-tenger

Érkezési kikötő: Hamburg

1. csoport

Alapképletek a számoláshoz:

1 Nm (nautical mile) = 1,852 km

1 kn (knot) tengeri csomó = 1.852 km/h

1 nap = 24 óra

Távolságmérés eredménye és a számolás:

10680 NM (nautical mile) ->tengeri mérföld a térképről leolvasva a két kikötő közötti távolság, ez átszámolva

10680 NMx1,852 km= 19780 km

Egy Wärtsilä-Sulzer RTA96-C dízelmotor 14 hengeres változatával számolva 20 kn (csomós átlagsebesség) esetén:

20 kn=37 km/h

10680 NM/20 kn=534 óra vagyis

19780 km/37=534 óra

534 óra/24=22 nap

A fenti dízelmotornak 13032 liter az üzemóránkénti fogyasztása kb. 20 kn átlagsebesség esetén tehát 534x13032 liter = **6,9 millió liter üzemanyagot fogyaszt a hajó a csak az odaútja során.**

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Ez a hajó már elment?

7. számú melléklet

MEGOLDÁS

2. csoport hajózási útvonala

Indulási kikötő: Bangkok

Thai (Sziámi)-öböl

Malaka-szoros

Indiai-óceán

Vörös-tenger

Szuezi-csatorna

Földközi-tenger

Gibraltári-szoros

Atlanti-óceán

La Manche csatorna

Doveri-szoros

Északi-tenger

Érkezési kikötő: **Rotterdam**

2. csoport

Alapképletek a számoláshoz:

1 Nm (nautical mile) = 1,852 km

1 kn (knot) tengeri csomó = 1.852 km/h

1 nap = 24 óra

Távolságmérés eredménye és a számolás:

9100 NM (nautical mile) -> tengeri mérföld a térképről leolvasva a két kikötő közötti távolság, ez átszámolva

9100 NM x 1,852 km = 16850 km

Egy Wärtsilä-Sulzer RTA96-C dízelmotor 14 hengeres változatával számolva 20 kn (csomós átlagsebesség) esetén:

20 kn = 37 km/h

9100 NM / 20 kn = 455 óra vagyis

16850 km / 37 = 455 óra

455 óra / 24 = 19 nap

A fenti dízelmotornak 13032 liter az üzemóránkénti fogyasztása kb. 20 kn átlagsebesség esetén tehát 455 x 13032 liter = **5,7 millió liter üzemanyagot fogyaszt a hajó a csak az odaútja során.**

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Ez a hajó már elment?

8. számú melléklet

Összehasonlítás:

1. csoport

19780 km/100km = 198

198x6 liter = **1188 liter**

2. csoport

16850 km/100 km = 168

168x6 liter = **1008 liter**

Egy személygépkocsi átlagos éves futásteljesítménye Magyarországon nagyjából 15 000 és 20 000 kilométer közé esik, egy közepes 6-8 liter/100 km fogyasztású személygépkocsi esetében. Ez azt jelenti, hogy nagyjából 1000-1200 liter dízel vagy benzin üzemanyagra van szüksége egy személygépkocsinak egy évben, ha kb. ugyanannyi kilométert akar megtenni, mint egy teherszállító hajó csak egy odaúton.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Ez a hajó már elment?

9. számú melléklet

A legfőbb légszennyezést okozó károsanyagok

Üvegházhatású gázok (ÜHG)

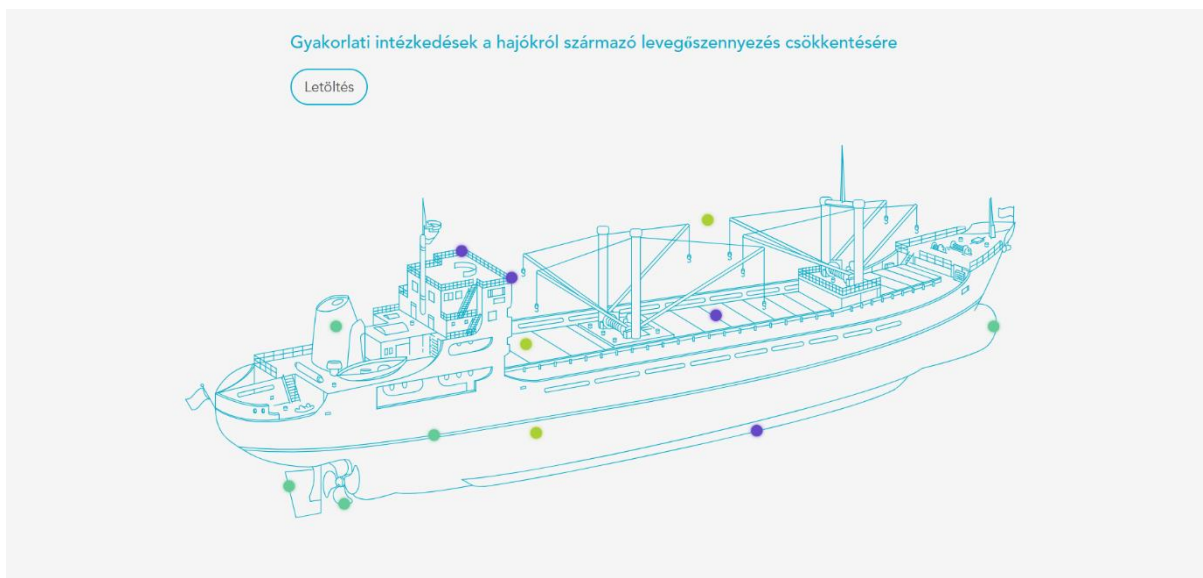
Nitrogén-oxidok (NO_x)

Kén-oxidok (SO_x)

Szálló por

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2026.

Forrásjegyzék

1. számú melléklethez

<https://skygate.hu/2021/02/17/nemzetkozi-szallitas-folyamatai-es-tipusai/>

Javasolt szakirodalom 6-8. számú mellékletekhez (a tankerek üzemanyagáról a bunkerolajról, az azzal kapcsolatos főbb kihívásokról és problémákról, az alternatív üzemanyagokról, a tankerek és a személygépkocsik környezetszennyezésének összehasonlításáról):

<https://elo.hu/bunker-olaj-osszetetele-tipusai-es-felhasznalasa-a-hajozasban/>

<https://www.korkep.sk/cikkek/tudomany/2019/05/19/a-15-legnagyobb-teherhajo-sokkal-jobban-szennezi-a-kornyezetet-mint-a-vilag-osszes-autoja/>